

BELEIDSAANBEVELINGEN

ONZE PRIORITEITEN VOOR DE KOMENDE VIJF JAAR

De wereld verandert razendsnel. Hoewel ze dezelfde waarden hebben, zetten belangrijke partners en bondgenoten van de EU stappen terug. Juist daarom is het zo belangrijk dat het Europees Parlement en de Europese Commissie meteen na de Europese verkiezingen de kans nemen om een voortrekkersrol te spelen in de strijd tegen extreme armoede en bij het behalen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs). Door dat te doen, heeft de EU een levensreddende impact en verzekert ze een welvarende en eerlijke toekomst voor Europese burgers en miljarden mensen ter wereld.

De volgende briefing licht toe hoe kandidaten voor de Europese verkiezingen van 2019 hun beloftes in de ONE Vote-verklaring kunnen waarmaken. En hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de EU haar internationale toezeggingen van de komende vijf jaar – waaronder de goedkeuring van het Meerjarig Financieel Kader voor 2021-2027 – nakomt. Want dat bepaalt of de wereld de SDGs zal behalen.

#EUelections2019

#ONEYouth19

HET IS BELANGRIJK DAT HET EUROPEES PARLEMENT EN DE EUROPESE COMMISSIE PRIORITEIT GEVEN AAN HET VOLGENDE:

Internationale toezeggingen nakomen en zorgen dat de EU haar leidende rol behoudt in de strijd tegen extreme armoede.

De SDGs, getekend door alle 193 lidstaten van de VN, bevatten een reeks ambitieuze doelen. Het beëindigen van extreme armoede in 2030 is er een van. De volgende ambtstermijn bepaalt of Europa haar leidende rol behoudt bij het behalen van de SDGs en in de strijd tegen extreme armoede.

Met genoeg politieke wil en de juiste investeringen kunnen we deze strijd winnen: sinds 1990 is het deel van de wereldbevolking dat leeft op slechts \$1,90 per dag, gedaald van 35,9% naar 10%.¹ Het probleem is dat het tempo van armoedevermindering alarmerend is verminderd sinds de goedkeuring van de SDGs in 2015, en er wordt bovendien verwacht dat dat tempo tot 2030 zal blijven dalen. Volgens het Overzeese Ontwikkelingsinstituut (ODI) lopen 30 landen in het bijzonder het geen einde te maken aan armoede in 2030, en hebben 48 landen niet de middelen niet om zelfs maar een basisniveau van gezondheidszorg, onderwijs en sociale bescherming te financieren.² Dat brengt het succes van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling ernstig in gevaar – voorspellingen wijzen erop dat het wereldwijde armoedecijfer 6 procent zal bedragen, en niet het doel van 3 procent.³

» Pleit voor meer investeringen in officiële ontwikkelingshulp (ODA), zodat de EU en haar lidstaten erin slagen om uiterlijk in 2030 0,7% van hun bni te investeren in ODA.

Extreme armoede beëindigen lukt alleen als donorlanden erin slagen hun toezegging na te komen om 0,7 procent van hun bruto nationaal inkomen (bni) toe te kennen aan ODA.⁴ Slechts vier EU-lidstaten (inclusief het Verenigd Koninkrijk) hebben deze target behaald, en collectief geeft de EU maar 0,49% van het bni aan ontwikkelingssamenwerking.⁵ Het volgende Meerjarige Financieel Kader (MFK) moet de EU op weg helpen om dit doel uiterlijk in 2030 te behalen. Blijft de EU-ontwikkelingssamenwerking gemiddeld gelijk aan 20% van het totale ODA van haar lidstaten, dan moet de EU haar ODA tijdens de volgende MFK-periode (2021-2027) verhogen tot €140 miljard. Het huidige voorstel stelt op dit moment €123 miljard voor externe financiering voor.

» Steun nieuwe manieren om de financiering voor ontwikkelingssamenwerking te verhogen, zoals een Europese belasting op financiële transacties.

In verschillende Europese landen is er al een nationale belasting op financiële transacties,⁶ zonder bewezen impact op internationale concurrentiekracht. De onderhandelingen voor een gelijkaardige Europese belasting zijn al jaren aan de gang. Zo'n belasting op Europees niveau zou elk jaar tussen €17 miljard en €60 miljard aan inkomsten kunnen genereren.⁷ Op die manier komt er tijdens het volgende MFK meer financiering vrij voor ontwikkelingssamenwerking, zonder daarvoor de nationale budgetten aan te spreken.

Om de totstandkoming te faciliteren, is de belangrijkste eerste stap het vastleggen van het principe van een Europese belasting voor internationale solidariteit. Dit kan ofwel voor alle EU-lidstaten, ofwel via de 'nauwere samenwerking'-procedure (slechts 9 lidstaten nodig).

» Zorg ervoor dat de EU-ontwikkelingssamenwerking als hoofddoel heeft om armoede terug te dringen en op lange termijn uit te bannen.⁸

EU-ontwikkelingssamenwerking is pas doeltreffend als ze gericht is op armoedebestrijding, en niet wordt getemperd door andere beleidsgebieden zoals migratiecontrole of veiligheid. Alleen met een focus op armoedebestrijding is ontwikkelingssamenwerking echt effectief. Daarom is het extra belangrijk dat de EU negatieve conditionaliteit afwijst.⁹

Ervoor zorgen dat EU-ontwikkelingssamenwerking zich focust op de plaatsen, problemen en mensen die er het meest behoefte aan hebben.

Om de SDGs te behalen, is niet gewoon meer, maar ook gerichtere ontwikkelingssamenwerking nodig. Een kernprincipe van de SDGs is om 'niemand in de steek te laten', wat betekent dat EU-ontwikkelingssamenwerking zich moet focussen op de mensen, landen en problemen die er het meest behoefte aan hebben.¹⁰ Dat betekent twee zaken: de juiste financiële doelstellingen vaststellen en ze vervolgens nauwgezet monitoren.

» **Zorg ervoor dat minstens 85% van EU-ontwikkelingssamenwerking bijdraagt aan gendergelijkheid. 20% van die fondsen moet gender als primair doel hebben.**¹¹

Momenteel heeft nog geen enkel land gendergelijkheid gerealiseerd, of is zelfs maar op de goede weg om de SDG-targets te behalen die cruciaal zijn voor vrouwen en meisjes.¹² Maar zolang vrouwen en meisjes niet dezelfde mensenrechten hebben en kansen krijgen als mannen en jongens, kunnen de SDGs niet worden gerealiseerd. Op dit moment verliezen we elk jaar \$160 miljard aan menselijke kapitaalwaarde door genderongelijkheid – het equivalent van bijna twee keer het globale bruto binnenlands product (bbp).¹³ De genderkloof sluiten zou dan ook een belangrijke stimulans zijn voor economische groei.

Ondanks deze argumenten blijven de investeringen van de EU in gendergelijkheid onvoldoende. Tussen 2014 en 2016 ging maar 24% van EU-ontwikkelingssamenwerking naar gendergelijkheid en had maar 7,7% van deze fondsen gendergelijkheid als primair doel.¹⁴

» **Zorg ervoor dat 50% van EU-ontwikkelingssamenwerking naar de minst ontwikkelde en meest kwetsbare Afrikaanse landen gaat.**

Tussen 2014 en 2016 ging slechts 25% van EU-ontwikkelingssamenwerking naar de minst ontwikkelde en meest kwetsbare Afrikaanse landen. Toch zeggen huidige voorspellingen dat 9 van de 10 mensen die leven in extreme armoede, zich in 2030 in het zuiden van de Afrikaanse Sahara zullen bevinden, en dat meer dan een kwart van de lokale bevolking daar in extreme armoede zal leven.¹⁵ Daarom is het van groot belang dat de EU zichzelf verplicht om in het volgende MFK minstens 50% van haar ontwikkelingssamenwerking te richten op de minst ontwikkelde en meest kwetsbare Afrikaanse landen.

Bovendien moet er bij die EU-ontwikkelingssamenwerking voor worden gezorgd dat minstens 50% van de externe klimaatfinanciering naar de minst ontwikkelde landen, kwetsbare staten en kleine eilandstaten in ontwikkeling gaat. Want het zijn de armste bevolkingsgroepen daar die het meest worden getroffen door de gevolgen van klimaatsverandering. Zij hebben die extra middelen nodig om zich aan voortdurend veranderende omstandigheden aan te passen.

» **Geef 20% van EU-ontwikkelingssamenwerking aan menselijke ontwikkeling, met een prioriteit voor levensreddende sectoren zoals gezondheid en onderwijs.**

Een recent OESO-onderzoek toont aan dat slechts 11% van de EU-ontwikkelingssamenwerking naar menselijke ontwikkeling gaat. De EU heeft echter beloofd dat dat 20% zou zijn.¹⁶ Het gevolg is dat belangrijke, levensreddende sectoren zoals gezondheidszorg (inclusief voeding) en onderwijs niet de investeringen kregen die ze nodig hadden om grote veranderingen teweeg te brengen. In het volgende MFK moet de EU opnieuw het target van 20% toezeggen, die belofte ook bindend maken en elk jaar monitoren of er voortuitgang is.¹⁷

Bouw een sterke en hernieuwde samenwerking op met Afrika die in het belang is van zowel Afrikanen als Europeanen.

Momenteel ondergaat Afrika een dramatische demografische transformatie: tegen 2050 zal haar bevolking verdubbelen, waardoor er tien keer zoveel jongeren zullen zijn in Afrika als in Europa. Traditionele ontwikkelingssamenwerking is de basis, maar de samenwerking moet verder gaan, wil ze in het belang zijn van Afrikaanse en Europese burgers. Ze moet bovendien ook geënt zijn op gemeenschappelijke toezeggingen. De EU moet genoeg politiek gewicht en de juiste capaciteiten garanderen voor deze samenwerking, bijvoorbeeld door een EU-commissaris te benoemen voor Afrika.

» Steun de mobilisatie van privékapitaal in het belang van de burger, naast ontwikkelingssamenwerking.

Gerichte investeringen in ontwikkelingssamenwerking zijn essentieel als basis voor een nieuwe, gebalanceerde verstandhouding. Maar naast die traditionele ontwikkelingssamenwerking is het belangrijk dat de EU privékapitaal blijft mobiliseren. Alleen moeten de mechanismes waarmee dat gebeurt, zoals het Externe Investeringsplan (EIP) en haar instrumenten, wel transparant genoeg zijn, regelmatig worden gemonitord en – misschien wel het allerbelangrijkst – gepaard gaan met waarborgen die verzekeren dat alle investeringen voldoen aan sociale en milieucriteria, en aan de hoogste standaarden wat betreft het tegengaan van corruptie en belastingontduiking. Alleen dan kunnen die mechanismes echt bijdragen aan ontwikkelingsdoelstellingen.

Specifieke targets moeten ervoor zorgen dat privé-investeringen ook in het voordeel zijn van de armste en meest kwetsbare landen. Zulke investeringen moeten samengaan met gerichte maatregelen die het economisch bestuur verbeteren, de regelgevende bevoegdheden van lokale besturen versterken en lokale kleine en middelgrote ondernemingen laten groeien.

» Verplicht EU-bedrijven en -trusts om transparanter te zijn, om zo illegale geldstromen tegen te gaan.

Er wordt geschat dat er jaarlijks zo'n \$50 miljard aan illegale geldstromen – via valse facturering, belastingontduiking en criminele activiteiten – Afrika verlaat, vaak richting een Europees land.¹⁸ Zo berekenden de Commissie van de Afrikaanse Unie en de VN dat Duitsland 23,6% aan illegale geldstromen kreeg uit de cacaosector van Ivoorkust, en dat Spanje 22,5% kreeg van de illegale geldstromen uit Nigeria's oliesector. Tegelijkertijd wordt ook de EU hard geraakt door belastingontduiking en -ontwijking – het jaarlijkse inkomstenverlies loopt op tot ongeveer €1 biljoen.¹⁹

Wil de EU zich opstellen als leider, dan zijn er twee belangrijke maatregelen die ze kan nemen:

- 1.** Trusts verplichten om hun uiteindelijke gerechtigde bekend te maken, zoals bedrijven nu al moeten doen. Tegenwoordig vallen trusts onder de meest niet-transparante wettelijke instrumenten die gebruikt worden voor allerlei witwaspraktijken.
- 2.** Multinationale bedrijven verplichten om 'land-per-landrapporten' te publiceren met relevante financiële en boekhoudkundige informatie over elke dochteronderneming en voor alle landen waar ze werkzaam zijn – inclusief ontwikkelingslanden.²⁰

» Ontwikkel een toekomstgerichte visie rond migratie en menselijke mobiliteit.

Momenteel wordt 85% van de vluchtelingen opgevangen in ontwikkelingslanden.²¹ In 2017 huisde het zuiden van de Afrikaanse Sahara zo'n 31% van het wereldwijde aantal vluchtelingen - in Europa was dat 14%. Tegelijkertijd heeft (gedwongen en vrijwillige) migratie bewezen economische voordelen voor herkomst- en bestemmingslanden te hebben, en draagt het bij aan een sterkere groei in bbp voor beide landen.²²

De EU moet het recht op asiel blijven handhaven en ontwikkelingslanden helpen die grote aantallen vluchtelingen opvangen. Tegelijkertijd moet de EU het debat rond migratiebeleid veranderen en een meer omvattende en adequate visie aannemen, zodat we ons daadwerkelijk kunnen voorbereiden op de toekomst en niet vastzitten in kortzichtige maatregelen. Een paar simpele maatregelen doen al veel:

- Het EU-migratiebeleid moet er alles aan doen om SDG 10 en 16 te behalen in 2030,²³ en moet daarop met regelmaat worden gemonitord.
- Externe financiering dienaarmigratie gaat, of zenu wordt gecategoriseerd als ontwikkelingssamenwerking of niet, moet gebaseerd zijn op een voorafgaande behoefteanalyse die moet worden gepubliceerd.²⁴
- De EU moet maatregelen invoeren die een veilige, ordelijke en regelmatige migratie ondersteunen, zoals een uitgebreid Erasmus-programma en andere wettelijke migratieprogramma's die duurzame ontwikkeling ondersteunen. Tegelijkertijd moet de EU ook de initiatieven van de AU steunen voor meer regionale integratie en intercontinentale mobiliteit.²⁵

EINDNOTEN

- 1 Wereldbank (2018). 'Poverty and Shared Prosperity 2018: Piecing Together the Poverty Puzzle'. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30418/9781464813306.pdf>
- 2 Overzeese Ontwikkelingsinstituut (ODI) (2018). 'Financing the End of Extreme Poverty'. <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/12411.pdf>
- 3 Voorspelling gebaseerd op historische groeiprognozes op landelijk en regionaal niveau. Wereldbank (2018). 'Poverty and Shared Prosperity 2018: Piecing Together the Poverty Puzzle'. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30418/9781464813306.pdf>
- 4 Duurzaam Ontwikkelingsdoel (SDG) 17.2: "Ontwikkelde landen dienen hun toezeggingen betreffende officiële ontwikkelingshulp (ODA) na te komen, waaronder ook de toezegging van vele ontwikkelde landen om 0,7 procent van het bruto nationaal inkomen te besteden aan officiële ontwikkelingshulp voor ontwikkelingslanden (ODA/bni) en 0,15 procent tot 0,20 procent ontwikkelingshulp aan de minst ontwikkelde landen; ODA-donoren worden gestimuleerd om voor zichzelf een doelstelling te bepalen om minstens 0,2 procent van de ODA te besteden aan de minst ontwikkelde landen."
- 5 Naast het Verenigd Koninkrijk zijn Zweden, Luxemburg en Denemarken de EU-lidstaten die het target van 0,7 procent behaalden, in 2017. Berekeningen gebaseerd op OESO-DAC (2018). 'Total Flows by Donor (ODA+OOF+Private) [DAC 1]'. <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-data/>
- 6 Dat is het geval in Frankrijk, Italië, Griekenland en België, en ook in het Verenigd Koninkrijk. Frankrijk is het enige land dat 53 procent van de inkomsten van deze belasting toekent aan ontwikkelingssamenwerking.
- 7 Afhankelijk van het aantal landen die deelnemen en hoe de belasting wordt opgezet. Chrysoloras (2018). 'EU Sees \$23.5 Billion in Revenue From Financial-Transaction Tax', Bloomberg, 14 May 2018. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-05-14/eu-sees-23-5-billion-in-revenue-from-financial-transaction-tax>
- 8 Overeenkomstig met artikel 208 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_2&format=PDF
- 9 Negatieve conditionaliteit verwijst naar de mogelijkheid voor een donateurland om ontwikkelingssamenwerking met een partnerland stop te zetten, op te schorten of te verminderen als de ontvanger niet voldoet aan vooraf bepaalde voorwaarden. Deze mogelijkheid is al besproken en eerder getest in de context van migratiecontrole, maar er is bewijs dat zulke conditionaliteiten niet effectief en zelfs contraproductief zijn. Dat betekent niet dat modaliteiten verbonden aan ontwikkelingssamenwerking niet moeten worden aangepast (bijvoorbeeld door hogere bedragen langs partnerinstellingen te laten gaan zoals lokale autoriteiten, ngo's of de VN) in geval van systematische mensenrechtenschendingen door de regering of bij een grondwettelijke regeringswissel. De OESO zegt daarover het volgende: "The problem with such ambiguity is that the imposition of conditions runs counter to ownership, a principle of aid effectiveness which emerged following the recognition that past attempts to impose policies from the outside had not proven effective". Zie <http://www.oecd.org/dev/41159433.pdf>; "Examples where negative aid conditionality has been applied in the past, have shown that such approaches are not effective in achieving better cooperation on return and readmission. The German example of using negative conditionality with Vietnam in 1994, and the decision by the Dutch government to halt aid to Ghana in December 2012 both did not lead to desired outcomes for either side". Zie ECDPM (2017). 'Making Waves: Implications of the irregular migration and refugee situation on Official Development Assistance spending and practices in Europe'.
- 10 SDG 10.B: "Officiële ontwikkelingsbijstand en financiële stromen stimuleren en inbegrip van directe buitenlandse investeringen, voor staten waar de behoefte het grootst is, in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen, de Afrikaanse landen, de kleine eilandstaten in ontwikkeling en de door land ingesloten ontwikkelingslanden, in overeenstemming met hun nationale plannen en programma's."
- 11 Gendergelijkheid wordt opgevolgd door het OESO-Comité ontwikkelingsamenwerking via de 'Gender Equality Policy Markers'. Meer informatie: <http://www.oecd.org/dac/gender-development/dac-gender-equality-marker.htm>. Volgens het EU-genderactieplan II moet 85 procent van de nieuwe programma's in 2020 de G1- of G2-score halen. Europese Commissie (2015). Joint staff working document: gender equality and women's empowerment: transforming lives of girls and women through EU external relations 2016-2020; SWD(2015)182 final. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/staff-working-document-gender-2016-2020-20150922_en.pdf. Meer informatie over ONE's aanbevelingen over gender vindt u terug in een breed scala van MFK-aanbevelingen: <https://documentcloud.adobe.com/link/track?uri=urn%3Aaaid%3Aascds%3A15e4cd09-fcda-4cdb-9a14-05e36943e1d7>
- 12 Volgens de 'Social Institutions and Gender Index' van de OESO behaalt geen enkel land een perfecte score op gendergelijkheid. OESO Ontwikkelingscentrum (2019). 'Social Institutions and Gender Index (SIGI)'. <https://www.genderindex.org/>
- 13 Wereldbank (2018). 'The Cost of Gender Inequality Unrealized Potential: The High Cost of Gender Inequality', p. 2. <http://documents.worldbank.org/curated/en/172021527258723053/pdf/126579-Public-on-5-30-18-WorldBank-GenderInequality-Brief-v13.pdf>
- 14 Berekend op basis van de data uit de CRS-database van de OESO (2018). 'Aid projects targeting gender equality and women's empowerment', rekening houdend met niet-gescreende ontwikkelingsamenwerking, geraadpleegd in november 2018.
- 15 Wereldbank (2018). 'Poverty and Shared Prosperity 2018: Piecing Together the Poverty Puzzle'. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30418/9781464813306.pdf>
- 16 OESO (2018). 'OECD Development Co-operation Peer Reviews: European Union 2018', p. 60. https://www.oecd-ilibrary.org/development/oecd-development-co-operation-peer-reviews-european-union-2018_9789264309494-en; Gezamenlijke verklaring van de Raad en de vertegenwoordigers van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, het Europees Parlement en de Europese Commissie (2017). 'The New European Consensus on Development: Our World, Our Dignity, Our Future', artikel 22. https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy_en
- 17 Meer informatie over de aanbevelingen van verschillende organisaties over de 20% -maatstaf voor menselijke ontwikkeling: <https://documentcloud.adobe.com/link/track?uri=urn%3Aaaid%3Aascds%3A5A7373e1a4-b068-4faa-ad66-7c3c8271caa6>
- 18 Commissie van de Afrikaanse Unie/Economische Commissie voor Afrika van de Verenigde Naties (AUC/ECA) (2015). 'Report of the High Level Panel on Illicit Financial Flows from Africa: Illicit Financial Flows'. <https://www.uneca.org/publications/illicit-financial-flows>
- 19 Murphy (2019). 'The European Tax Gap', Tax Research UK. https://www.socialistsanddemocrats.eu/sites/default/files/2019-01/the_european_tax_gap_en_190123.pdf; Raczkowski (2015). 'Measuring the Tax Gap in the European Economy', Journal of Economics and Management, Vol. 21 (3).
- 20 Publieke land-per-land rapporteringen bereiken hun doel alleen als iedereen toegang heeft tot de volgende informatie: naam/namen, aard van de activiteiten en geografische locatie; omzet; aantal werknemers die fulltime werken; waarde van activa en jaarlijkse kosten verbonden aan onderhoud van die activa; verkoop en inkoop; winst of verlies voor belasting; betaalde inkomstenbelasting; nog te betalen inkomstenbelasting; verkregen overheidssubsidies; en naast de relevante data een lijst van dochterondernemingen die werkzaam zijn in elke EU-lidstaat of een derde land. Momenteel wordt er een voorstel voor een richtlijn besproken op EU-niveau (Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen), dat de EU zo snel mogelijk moet aannemen.
- 21 UNHCR (2018). 'Global Trends: Forced Displacement in 2017'. <https://www.unhcr.org/globaltrends2017>. Turkije telt als ontwikkelingsland.
- 22 UNCTAD (2018). 'Economic Development in Africa Report: Migration for Structural Transformation'. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/aldcafrica2018_en.pdf; De Haas (2005). 'International Migration, Remittances and Development: Myths and Facts', Third World Quarterly 26(8), p. 1243-1258. <https://heindehaas.files.wordpress.com/2015/05/2005-migration-remittances-and-development-myths-and-facts1.pdf>; Weinstein (2002). 'Migration for the Benefit of All', International Labour Review, Vol. 141. http://www.eric-weinstein.net/Papers/Eric_Weinstein_Migration_for_the_Benefit_of_All_International_Labour_Review_Vol_141_2002_No_3.pdf
- 23 SDG 10.7: "Een ordelijke, veilige, regelmatige en verantwoordelijke migratie en mobiliteit van mensen mogelijk maken, ook via de implementatie van geplande en degelijk beheerde migratiebeleidslijnen"; SDG 16: "Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit".
- 24 Deze analyse zou gebaseerd zijn op drie pilaren: (i) behoeftes van partnerlanden; (ii) de doelen van de EU die in het verlengde zijn van de integrale EU-strategie en de SDG, vooral SDG 10 (Ongelijkheid verminderen) en 16 (Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten); en (iii) genoeg middelen toekennen, zowel ODA als niet-ODA, om deze doelen te bereiken.
- 25 Commissie van de Afrikaanse Unie (2015). 'Agenda 2063: The Africa We Want'. <http://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/agenda2063.pdf>